

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 591/2016-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť spoločnosti GALARMTECH s. r. o., Pod Šiancom 4, Košice, zastúpenej advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 1424/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti GALARMTECH s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 1424/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 1424/2010 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti GALARMTECH s. r. o. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu do rúk jej právnej zástupkyne.

4. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý uhradiť spoločnosti GALARMTECH s. r. o. trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. Marcely Grancovej, Kováčska 28, Košice, do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. mája 2016 doručená sťažnosť spoločnosti GALARMTECH s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“) na priet'ahy v označenom exekučnom konaní pred Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) začatom 26. júla 2010, ktoré nie je skončené.

2. Sťažovateľka žiadala vysloviť porušenie v záhlaví označených základných práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznať jej finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € a nahradiť trovy konania v sume 454,74 €.

3.1 Na základe žiadosti ústavného súdu sa 13. júla 2016 k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý uznal určité priet'ahy v označenom konaní, v ktorom okresný súd o návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie dosiaľ nerozhodol, i keď účastníci konania neoznámili súdu skončenie konania o zrušenie exekučného titulu ešte 9. júna 2011, čím prispeli k celkovej dĺžke exekučného konania; súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

3.2 Sťažovateľka v stanovisku k uvedenému vyjadreniu uviedla, že sa necíti byť zodpovedná za doterajšiu dĺžku konania, lebo súd mal dostatok procesných prostriedkov na to, aby vec skončil v primeranej dobe; tiež súhlasila s neverejným pojednávaním.

4. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

5. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

6. Ústavný súd si pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v obsahu týchto práv podľa názoru ústavného súdu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 28/01).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby

domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

8. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) OSP, ktorý platil do 30. júna 2016 a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

V zmysle čl. 17 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“* a v zmysle § 157 ods. 1 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“*.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že exekučné spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité.

Uvedené konštatovanie sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na ústavnou sťažnosťou napadnuté konanie okresného súdu. V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že samotný okresný súd právnu alebo skutkovú zložitost' veci nenamietal.

10.2 Správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania je druhým kritériom pri posudzovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa nepričinila o predĺženie súdneho konania.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v súlade so svojou predchádzajúcou štandardnou judikatúrou predovšetkým konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, že predmetné exekučné konanie nebolo právoplatne skončené, hoci prebieha na okresnom súde od roku 2010.

Podľa názoru ústavného súdu exekučné konanie ako nadväzujúce na základné konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014).

11. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán,

aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti hodnotené v bode 10.1 až 10.3 ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri bod 1 výroku rozhodnutia).

13. Keďže napadnuté konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 1424/2010 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prietáhov tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

14. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

15. Podľa § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

16. Vzhľadom na žiadosť sťažovateľky, hodnotenie jej správania v tomto náleze (bod 10.2) a tiež aj iné okolnosti danej veci (nečinnosť okresného súdu, dosiahnuté výsledky a celkovú dĺžku konania hodnotenú v bode 10.3 a hodnotu sporu – 1 575,60 €) ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € (bod 3 výroku rozhodnutia).

17. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou.

Sťažovateľka si uplatnila úhradu trov konania spolu v sume 454,74 €, a to za tri úkony po 143 € spolu s 3 x režijným paušálom po 8,58 € (prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania zistil, že uplatnená suma za dva úkony (príprava a prevzatie veci, spísanie ústavnej sťažnosti, pozn.) je totožná so sumou vypočítanou ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto trovy právneho zastúpenia boli priznané v požadovanej sume (bod 4 výroku nálezu) za dva úkony právnej služby a 2 x režijný paušál, t. j. v sume 303,16 €.

Za tretí úkon – vyjadrenie sťažovateľky z 9. septembra 2016 ústavný súd trovy konania nepriznal, pretože bol toho názoru, že sťažovateľka v ňom neuviedla žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by prispeli k objasneniu veci.

19. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky – advokátky Mgr. Marcely Grancovej (bod 4 výroku nálezu).

20. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie aj čl. 46 ods. 1 ústavy, nevyhovel, pretože nešlo o extrémne prieťahy. Sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie, ako i náhradu trov konania nad ústavným súdom priznanú sumu uvedenú

v bodoch 3 a 4 výroku nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

21. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2016